

Χαρακτηριστικόν τόνον πολλῶν ἐπιγραμμάτων τοῦ I. Λασκάρως ἀποτελεῖ ἡ δι' ὀλίγων μὲν λέξεων, ἀλλὰ λίαν ζωνηρὰ ἔκφρασις τῆς λύπης του διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς πατρίδος. Ὁ ἔχων βαθεῖαν τὴν ἐθνικὴν συνειδησιν ποιητῆς ἐπιλαμβάνεται πάσης εὐκαιρίας διὰ νὰ ἐξωτερικεύσῃ τὸ θλιβερόν αὐτὸ συναίσθημά του. Ἡ δὲ ἔμμενος ἰδέα του, ὅπως κινήσῃ σταυροφορίαν τῶν ἡγεμότων τῆς δύσεως ἐναντίον τῶν κατακτητῶν τῆς ἑλληνικῆς ἀνατολῆς, διαπνέει ὀλόκληρον τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐπιγραφόμενον «εἰς τοὺς Ἕλληνας τῆς Ἰβηρίας ἡγεμόνας», ὅπου κατ' ἐρωταπόκρισιν ἐκθέτει τὰς προσπαθείας του καὶ τὰς ἐλπίδας του περὶ ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος του, ἐὰν οἱ πόλεμοι τῶν εὐσεβῶν ἐστρέφοντο κατὰ τῶν ἀπίστων. Ἡ ἐλπίς αὕτη καὶ ὁ πόθος τῆς ἐλευθερίας ἐκυριάρχησαν εἰς τὴν ψυχὴν του καθ' ὅλον τὸν βίον του, χωρὶς ὁμως καὶ νὰ ἰκανοποιηθῶν. Καὶ τὸ τελευταῖον παρόν του, τὸ τόσον συγκινητικῶς ἐκφραζόμενον εἰς τὸ συνταχθέν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐπιτάφιον ἐπίγραμμα, εἶναι ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν ἔχουν εἰς τὴν πατρίδα των οὐδ' ἐλευθέρον τάφον :

*Λάσκαρις ἀλλοδαπῇ γαίῃ ἐνὶ κείθετο, γαίαν
οὔτε λίην ξένην, ὧ ξένη, μεμφόμενος·
εὖρετο μελιχίην· ἀλλ' ἄχθη· τοι εἶπερ Ἀχαιοῖς
οὐδ' εἰ κοῦν χεύει πατρίς ἐλευθέριον.*

Περὶ τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς ζωῆς τοῦ I. Λασκάρως πολὺ ὀλίγα πράγματα εἶναι γνωστά¹. Γνωρίζομεν μόνον ὅτι ἀπέθανεν εἰς Ρώμην περὶ τὸ ἐνενηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἤτοι κατὰ τὸ 1535 συμφώνως πρὸς τινὰς πληροφορίας, δυναμένας νὰ θεωρηθῶν ἀσφαλεῖς².

1. — E. Legrand: α', 1, I p. CLVI. — Ὁ Leon Dorez εἰς «Revue des Bibliothèques» tom. 2e p. 280 διὰ τοῦ ἀρθρου του «Un document nouveau sur la bibliothèque de Jean Lascaris» φέρει εἰς φῶς νέαν τινὰ ἀκριβῆ πληροφορίαν: «Εἰς τὰ ἀποσπάσματα τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Francois de Dinteville πρέσβους τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας εἰς Ρώμην (1531—3) ὑπάρχει ἐπιστολὴ τούτου πρὸς τὸν Philibert Babou de la Bourdaisière (Ἰανουάριος 1532) ὅπου εὐρίσκειται καὶ ἡ ἔξης βραχελὴ εἰδοποίησις: «Lascaris m' a mandé qu' il a encores de livres grecz». Ὁ Dorez, στηριζόμενος καὶ ἐπὶ ἄλλων μαρτυριῶν, καταλήγει εἰς τὴν βεβχίωσιν, ὅτι ὁ Λάσκαρις πρὸ τῆς ἡλικίας του ἐξηκολούθη χάριν τῶν Μεδίκων νὰ συλλέγῃ χειρόγραφα.

2. Αἱ παλαιότερων συγγραφῶν πληροφορίαι διὰ τὸ ἔτος τοῦ θανάτου τοῦ I. Λασκάρως εἶναι λίαν συγκεχυμένα, ὡς εἶναι καὶ πολλὰ περὶ τῆς ζωῆς του